

POPCORN – INFORMATIE VOOR LEERKRACHTEN

Beste leerkracht,

Binnenkort gaat u met uw klas kijken naar de dansvoorstelling POPCORN van choreograaf Randi De Vlieghe (Moldavië vzw) en het Leuvense gezelschap *fABULEUS*.

POPCORN heeft op het eerste zicht alles in huis om aansluiting te vinden bij een (jong) publiek: een stoere mannenploeg met drie virtuoze dansers, een veelzijdige drummer, stuwende ritmische muziek, duidelijke invloeden van urban dance, humor... Toch is het geen overbodige luxe om de leerlingen vooraf een minimaal kader te bieden. Hoe herkenbaar de ingrediënten van deze voorstelling ook zijn, toch zullen veel jongeren in eerste instantie een zekere vervreemding ervaren. Zoals we verderop zullen uitleggen: *POPCORN* is geen *So you think you can dance*. Alleen al de opbouw en de spanningsboog zijn totaal anders dan op tv. Entertainment mag dan wel een ingrediënt zijn van deze voorstelling, maar poëzie, spanning, wrijving, verwondering... zijn dat evenzeer.

Een dans- of theatermaker communiceert met een publiek, maar vaak staan verwachtingen die pure communicatie in de weg. Hoe ga je daarmee om als maker? Beantwoord je aan de verwachtingen of ga je er tegenin? En hoe ga je daarmee om als toeschouwer? Ben je opgelucht bij herkenning? Of wil je juist verrast te worden?

We hopen dat deze brochure u helpt om voor uzelf en de leerlingen de juiste verwachtingen te scheppen. En dan bedoelen we misschien vooral: minder ingevulde verwachtingen en in plaats daarvan een open, ontspannen, nieuwsgierige blik.

Contacteer ons gerust als u nog vragen of opmerkingen heeft. U mag de leerlingen ook aanmoedigen om achteraf te reageren op onze site: www.fabuleus.be/popcorn. De spelers/makers vinden het altijd leuk om te lezen hoe de voorstelling toekomt en meestal nemen ze ook de tijd om vragen te beantwoorden.

Veel plezier en tot binnenkort

Filip Bilsen
Communicatie en educatie *fABULEUS*

WEET U ZELF EIGENLIJK AL WAAR U NAARTOE GAAT?

Zo nee, dan gaan we daar even verandering in brengen.

POPCORN is een intense dansvoorstelling met drie professionele dansers en een live drummer.

De drie dansers hebben elk een totaal andere opleiding gevolgd. De ene stapte in dit project als breakdancer. Een tweede was vooral thuis in alle vormen van hedendaagse dans. En de stijl van de derde situeert zich tussen urban en hedendaags, met een vleugje capoeira. POPCORN biedt in de eerste plaats een arena waarin al die verschillende stijlen en lijven samenkomen en botsen. Samen komen ze tot een gemeenschappelijk universum.

De drummer is eigenlijk een multi-instrumentalist, wat wil zeggen dat hij alle denkbare muziekinstrumenten kan bespelen. Bovendien zingt hij én bewerkt hij zijn muziek live via allerlei elektronische samples en loops en knopjes. POPCORN is ook een krachtmeting tussen de drummer en de dansers. Wie volgt wie?

Alles draait om de onweerstaanbare kracht van de beat. Maar ook van de stilte. Ritme is een fantastisch gegeven: het geeft structuur en drive. Het is de motor van feesten, van rituelen, van militair vertoon. Elke cultuur gaat anders om met ritme. Een stamp uit de flamenco klinkt anders dan stamp in een Zulu-krijgersdans.

Maar ook stilte is een wonderlijk iets. Zeker op een podium. Wie naar een podium kijkt, verwacht dat iets zal gebeuren. Wie op een podium staat, verwacht dat hij iets moet doen. Maar soms zijn die momenten van niets – geen geluid, geen actie – veel interessanter. In die zin gaat de voorstelling ook over verwachtingen. En over de relatie tussen performers en het publiek.

Hier kan u alvast de trailer bekijken:

<https://vimeo.com/165539740>

De voorstelling duurt 75'.

DAAR GAAN WIJ HEEN

Hoe de klas voorbereiden op deze voorstelling?

Misschien kan u beginnen met uzelf een aantal vragen te stellen.

- **Hoe bereidt u zichzelf voor** als u naar een voorstelling gaat? Wat hebt u nodig om te kunnen genieten van een voorstelling?
- Gaat u vaak naar dans of naar theater? Waarom wel/niet? Waarom hebt u een voorkeur voor één van de twee?
- Gaat u liever alleen naar een voorstelling of liever met vrienden? Maakt het verschil in uw ervaring?
- Hoe bepalend is een poster? Een titel?
- Hoe kijkt u naar theater, naar dans, naar beeldende kunst: wilt u alles begrijpen of wordt u ongemakkelijk van teveel duiding? **Heeft u een verhaal nodig?**
- Duikt u gemakkelijk onder in een voorstelling of een verhaal? Of bent u snel afgeleid?
- Bent u iemand die in een museum vooral naar de kunstwerken kijkt of eerder naar de naamplaatjes?
- Hebt u een eigenzinnige smaak of volgt u vooral grote namen, actualiteit, klassiekers, hypes...?
- Zoekt u virtuositeit? Vindt u het belangrijker om iemand iets te zien doen dat u zelf niet zou kunnen of heeft u meer aan een klein verhaal, ontroering...?
- **Hoe schools is een schoolvoorstelling?**
- Welke houding van uw leerlingen vindt u aangenaam in het theater?

Misschien iets over wat spelers zelf aangenaam vinden: het is leuk om een publiek voor je te hebben dat aandachtig is, ontspannen, nieuwsgierig, een publiek dat goesting heeft en dat durft te reageren. Er mag wel een zekere discipline zijn, maar de jongeren moeten ook niet onder zulke politiecontrole te staan dat ze geen kick meer durven geven. Leerkrachten die tijdens de voorstelling roepen "Shana zwijg nu toch een keer!" zijn soms storender dan de Shana in kwestie.

Als één van deze vragen u prikkelen, zijn ze misschien ook interessant om ze voor te leggen aan uw leerlingen.

Hang een poster, een flyer (soms te verkrijgen in het cultuurcentrum), of desnoods de voorpagina van deze brochure op een zichtbare plek in de klas, wijs uw leerlingen erop en zeg: "Daar gaan wij binnenkort heen."

Een paar kernwoorden over POPCORN:

- *f*ABULEUS, theater & dans, jong talent
- dansvoorstelling, professionele dansers, hedendaagse dans, urban dance
- live drummer, krachtmeting tussen muziek en dansers
- ritme, beat, stilte
- verwachting: momenten van actie/momenten van niks

POPCORN = DANS

POPCORN is een choreografie van Randi De Vlieghe (verderop in de lesmap vindt u een biografie en een interview). Het is intussen de negende keer dat *fABULEUS* met Randi samenwerkt. De eerste productie maakte hij in **1997**. Randi was toen zelf begin 20 en net afgestudeerd als danser. De voorstelling die hij toen maakte was een productie met jongeren op scène: *Ego Sublimo*. Dat was **de eerste dansvoorstelling ooit van *fABULEUS*** (°1996). Sindsdien is *fABULEUS* altijd dansvoorstellingen blijven maken – naast onze theatervoorstellingen – omdat wij het belangrijk vinden dat jongeren of kinderen dans te zien krijgen. Daar zijn verschillende redenen voor.

1. **België is op het vlak van hedendaagse dans nog altijd een soort wereldleider.** In de jaren '80 zijn er in Brussel en Vlaanderen dansgezelschappen ontstaan (Rosas, Ultima Vez, Les Ballets C de la B...) die nu nog altijd wereldberoemd zijn en sindsdien is het landschap van de (hedendaagse) dans in ons land alleen maar rijker geworden. In het buitenland zijn ze vaak jaloers op wat wij als klein landje produceren aan dans. Dat is iets om trots op te zijn. En het is belangrijk dat ook een jong publiek voeling krijgt met dans.

Wil u zich graag meer inzicht in het Belgische danslandschap?

<http://dossiers.kunsten.be/dans/>

2. **Dans wordt vaak gezien als iets heel moeilijks.** Iets onbegrijpelijks. Wij zijn ervan overtuigd dat dans niet moeilijker is om naar te kijken dan theater. Het is wel een andere manier van kijken. Intuïtiever. Minder met je hoofd. Meer met al je zintuigen, je hele lichaam. Het laat zich niet zo gemakkelijk vatten in verklaringen of analyses. Er is niet zomaar één logica of één verhaal. Daar hebben ook leerkrachten het vaak moeilijk mee. In die zin is het een goede aanvulling op al het *hoofdwerk* dat dag in dag uit centraal staat op school. En het lijkt ons goed om daar al vanaf jonge leeftijd aan te wennen.

Doorwerken op vragen als “hoe kijk je naar dans?”

<http://dossiers.kunsten.be/dans/kijken-naar-dans>

3. **Er wordt tegenwoordig heel veel gedanst op televisie** en dat is een goeie zaak, **maar dans op televisie is niet per se hetzelfde als een dansvoorstelling.** Alleen al de spanningsboog is totaal verschillend. Een dansvoorstelling duurt gemakkelijk een uur of langer. Een dans op televisie duurt maximum één tot drie minuten. Dat heeft enorme gevolgen voor de verwachtingen over wat dans is of zou moeten zijn.

DANS OP TV = SHOW OFF. Logisch, ook. Als je maar één minuut de tijd hebt, moet je dansen of je leven ervan afhangt. De nadruk ligt op virtuositeit, op kunnen, op acrobatie, op zoveel mogelijk bewegingen op zo weinig mogelijk tijd. Daar staat tegenover dat podiumdans vaak trager is. De nadruk ligt op suggestie, opbouw, ontwikkeling, onderzoek, ... Er is veel meer tijd om het publiek mee op een trip te

nemen. Het heeft geen zin om het publiek te bombarderen met kunsten of special effects, want ook dat begint te vervelen na een tijdje.

DANS OP TV = EMOTIE. De juryleden in *So you think you can dance* rekenen hun kandidaten vaak af op de mate waarin ze hun emotie in de strijd werpen. Het devies is: hoe meer emotie hoe beter. Ook een dansvoorstelling kan heel emotioneel zijn, maar die emoties zijn niet altijd even letterlijk af te lezen van de dansers. Sommige choreografen hebben een heel abstracte aanpak. Ze zijn bezig met vorm, ritme, ruimte... En toch kan ook een heel abstracte voorstelling ontroeren. Net zoals je soms geraakt kan worden door de vorm van een steen of het geluid van de regen.

DANS OP TV = VERHAAL. Televisiemakers zijn verhalenvertellers. Ze zijn getraind om ideeën te *pitchen*: het verhaal moet in één oogopslag duidelijk zijn, anders zappen de kijkers weg. Ook voor dansprogramma's op tv is het dus belangrijk dat elke choreografie zoveel mogelijk betekenis heeft – zeker wanneer de bewegingen niet echt spectaculair zijn. Elke beweging heeft dan een betekenis: ik-wijs-je-af, ik-verlang-naar-jou, ik-keer-terug-op-de-feiten, waar-heb-ik-mijn-hoed-gelaten...

Hedendaagse dansvoorstellingen laat de betekenis vaak meer open, minder ingevuld. Ze laten een veelheid van verhalen en associaties op je los. In het begin is dat misschien een beetje verwarrend. Je hebt geen houvast. Het voelt als opnieuw leren zwemmen. De oplossing zit in ontspanning. Minder proberen, minder je hoofd breken over het 'waarom?' (waarom . Gewoon op je af laten komen: nu gebeurt er dit, nu gebeurt er dit. Je zal vast en zeker naar buiten gaan met een totaal ander verhaal dan je buur. Of misschien heb je geen verhaal maar een gevoel of een kleur. Of misschien heb je morgen een ander verhaal dan vandaag.

Dé referentie voor lessen over dans in àl zijn verschijningsvormen is de website Dansen Dansen ontwikkeld door Dafne Maes.

<http://dansendansen.be/>

POPCORN = RITME

Het uitgangspunt van POPCORN is eigenlijk heel eenvoudig: choreograaf Randi heeft zich al vaker verdiept in de verhouding tussen dans en muziek en voor deze voorstelling wou aan de slag met 'ritme in zijn meest pure vorm'. Daarvoor wou hij samenwerken met een live drummer. Live muziek heeft altijd veel impact in een dansvoorstelling. De relatie met de dansers wordt veel meer voelbaar. Live percussie is op dat vlak de overtreffende trap. Een drummer op scène kan je niet negeren. Als hij speelt, moet je wel bewegen. Ook als publiek voel je de muziek in je lijf resoneren.

Mannen/ auditie

Bij de energie van een drummer had Randi de associatie met "mannen". Voor POPCORN zou hij een ploeg samenstellen die volledig uit mannen bestaat: drie professionele dansers en een drummer.

In de auditieoproep werd bewust niet de nadruk gelegd op één bepaalde danstechniek: we zochten mannen die een sterke fysieke training hadden gevolgd en een goed gevoel voor ritme hadden, maar verder lieten we het open. Daardoor namen er dus mannen met een totaal verschillende achtergrond deel aan de auditie: hedendaagse dansers, breakdancers, Afrikaanse dansers, mensen met een acrobatie-opleiding... Ze kwamen vanuit heel Europa.

Gedurende drie dagen in juni 2015 organiseerden we audities voor in STUK (Leuven). De auditie bestond uit een dansles (ragga, een ritmische dansstijl vol isolaties), groepsimprovisaties, ritmeoefeningen, compositieopdrachten en een solo. Tegelijk namen er ook drie drummers deel aan de auditie, waardoor we met live muziek konden werken en meteen konden zien hoe muzikant en dansers op elkaar konden inspelen.

Tijdens de drie auditiedagen zagen we een haast frustrerende massa talent passeren. Uiteindelijk kozen we voor Jonas Verwerft (°Ekeren), voor zijn virtuoze breakdance skills en zijn ontwapenend podiumpersoonlijkheid, de Samuel Minguillon (°Tenerife), een hedendaagse danser met een meer lyrische bewegingsstijl en Javier Hernandez (°Gran Canaria), die met zijn fusion dansstijl van hedendaags en hiphop een brug vormde tussen Jonas en Samuel.

De beat en de stilte

Percussiemuziek bakent een opeenvolging van tijdsbogen af. Een slag op een instrument is een beat, een opmaat voor of na een stilte. De beat bestaat niet zonder de stilte en de stilte niet zonder de beat. En de afwisseling tussen de twee heeft een onweerstaanbaar effect op je lijf. *Gangnam Style* begint te spelen en trekt je recht van de bar naar het midden van de dansvloer. Uit de speakers in de supermarkt klinkt *Billie Jean* en terwijl je de rekening betaalt, sta je verwoed te knikken. Je kan niet anders. De beat kruipt in je oren, in je hoofd, in je benen.

Een beat markeert het begin of einde van een tijdsverloop, maar de stilte daartussen heeft bijna meer potentieel. Momenten van stilte, momenten waarop er schijnbaar niets gebeurt, kunnen een enorme (emotionele) lading: verwachting, onvoorspelbaarheid, onzekerheid,

dwang, bevrijding, lust, ondraaglijke traagheid, spanning, enzovoort. De stilte kan voor de danser fungeren als tegenspeler of compagnon. Niet-zijn is een fantastische toestand om als speler/danser vanuit te vertrekken, een vorm van volle leegheid, die vaak onbenut wordt gelaten.

POPCORN zet zich midden in dat spanningsveld. Enerzijds gaat het over de plezier van dansen op muziek: de onweerstaanbare kracht van de beat. Anderzijds speelt de voorstelling ook voortdurend met die momenten van stilte en 'niets'. Op die manier speelt de choreograaf ook met de verwachtingen van het publiek. Zijn de spelers aan het *performen* of niet? Gaat er iets gebeuren of niet? Op die momenten van leegte is de relatie tussen de spelers en hun publiek het meest voelbaar. Iedereen houdt zijn adem in... Tot het feest weer losbarst.

Ritme in verschillende culturen

Aan het begin van de creatie hebben Randi en de dansers zich verdiept in alle mogelijke vormen van ritmische dansen en muziek. Percussie speelt in tijden en culturen een cruciale rol: het is de motor van feesten, rituelen, fysieke inspanningen, militair vertoon... Die totaal uiteenlopende invalshoeken hebben een oneindige variatie aan dansvormen en ritmes opgeleverd.

Het repetitieproces begon dus met het bekijken van alle mogelijke hedendaagse en folkloristische dans filmpjes op YouTube. Daarbij hadden de dansers minder oog voor de vorm of de pasjes, maar eerder voor het geluid dat bij die dans hoorde: het stampen bij Afrikaanse stammen is iets anders dan het stampen bij Kathak. En dat verschilt dan weer compleet van flamenco of van het jumpen en bouncen van het publiek op Tomorrowland. De manier waarop het lijf contact maakt met het ritme is heel specifiek en zegt iets over de mensen die het uitvoeren. Ook de drie dansers hebben door hun verschillende achtergrond (hetzij hedendaags, urban, capoeira...) een totaal verschillende manier om met ritme om te gaan.

De invalshoeken zijn eindeloos. Een voorzet:

African Tribal Dance

<https://www.youtube.com/watch?v=coCeJllwLRw>

Flamenco

<https://www.youtube.com/watch?v=QLnEjHuMFsA>

Kathak Dance

<https://www.youtube.com/watch?v=m8Cgr1dgxmA>

Gabber Hakken

<https://www.youtube.com/watch?v=7cAz3fbkorc>

Krumping in de documentaire *Rize*

<https://www.youtube.com/watch?v=w8k1PsW6oBE>

Maasai Dancing and jumping

<https://www.youtube.com/watch?v=37BatjDzK5I>

The Batwa Dance

<https://www.youtube.com/watch?v=OZcqABwDTrU>

Janet Jackson – Rhythm nation

<https://www.youtube.com/watch?v=OAwaNWGLM0c>

Turkish Traditional Wedding Dance

<https://www.youtube.com/watch?v=vcV6IMWbz0k>

Rosas – Drumming Live

<https://www.youtube.com/watch?v=staEZ7FcGqE>

Tecktonic

<https://www.youtube.com/watch?v=JqYhuwu614Y>

Ritme en extase

Een andere inspiratiebron voor het bewegingsmateriaal was het irrationele, het instinctieve, het speelse: ritme als ritueel. Het lijf opzwepen met repetitieve muziek. Een vorm van euforie.

Een danser oefent zich in het controleren van zijn lijf en zijn bewegingen, om zich te beschermen, om iedere keer dezelfde bewegingen te kunnen reproduceren of om moeilijke dingen te kunnen, maar voor POPCORN moesten de dansers op zoek naar een staat van vervoering, risico, onberekenbaarheid.

Hier zie ik opnieuw een link met de pure inborst van de mens: zonder dwingend kader of verengende voorwaarden. Ik wil mensen observeren die ondoordacht met beweging omgaan en daardoor een soort vrijheid of onthechting uitstralen. Dat kunnen kinderen zijn, supporters van een sportwedstrijd, mensen die zich uitleven op muziek... Ook de schokkerige, impulsieve lichaamstaal van pop/rockmuzikanten Mick Jagger, Johnny Rotten, Iggy pop, Lenny Kravitz of Zach de la Rocha (Rage against the machine) om er maar een paar te noemen, kunnen inspirerend zijn in het ontwikkelen van eigenzinnig bewegingsmateriaal.

Besluit

POPCORN is geen voorstelling waar je diep bij moet nadenken om de verborgen betekenissen te ontdekken. Je moet des te meer je gevoel en al je zintuigen open zetten. Dan ontdek je een voorstelling die gaat over het plezier van bewegen, over de wisselwerking tussen een performer en het publiek, over de kracht van ritme, over het belang van timing (ook in de humor voel je het belang van de timing) en over de ontmoeting tussen vier sterke persoonlijkheden.

OH JA, WAAROM 'POPCORN'?

Dat is natuurlijk de vraag van één miljoen.
Waarom heet de voorstelling POPCORN?

De verleiding zal bestaan om in de voorstelling op zoek te gaan naar verwijzingen naar de heet wordende, poppende & ploffende maiskorrel.

Dat mag.

Dat is niet verboden.

Maar het zal je niet per se dichterbij de essentie brengen.

Met de terugwerkende kracht zullen sommige toeschouwers de neiging hebben om de titel te verklaren aan de hand van één scène waarin letterlijk popcorn wordt opgedragen.

Ook dat is niet verboden.

Maar weet dan dat deze scène eerder ontstaan is omdat de voorstelling al POPCORN heette in plaats van andersom.

Maar net zoals de rest van de voorstelling is het zinniger om de titel in een breed betekenisveld te plaatsen: alle associaties en beelden die het popcorn bij jou oproepen en hoe die op één of andere manier een link hebben met jouw kijkervaring. Zorgde de titel voor een bepaalde verwachting vooraf? En kleurt de titel jouw beeld achteraf?

ALLESBEHALVE EEN DIGITALE ERVARING

Interview met choreograaf Randi De Vlieghe

Door Evelyne Van Hecke en Filip Bilsen, maart 2016

Randi De Vlieghe en *fABULEUS* hebben een lange geschiedenis samen. POPCORN is Randi's negende productie bij *fABULEUS* sinds de jongerenproductie *Ego Sublimo* (1997). Deze keer heeft Randi gewerkt met drie professionele dansers en een live muzikant: allemaal mannen. In de aanloop naar de première, deelt hij zijn gedachten over het proces.

POPCORN gaat over de kracht van percussie. Wie is de baas in deze voorstelling? De muzikant of de dansers?

Het is een samenspel. Ik geniet het meest van dansers die echt initiatief nemen op scène, maar in POPCORN heeft de muzikant een groot aandeel. Het is de eerste keer dat ik met live muziek werk en voor het eerst voel ik hoe onwaarschijnlijk belangrijk de muziek is. Als de muzikant niets doet, gebeurt er even niets. Dat bepaalt heel veel. Maar het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Vanaf het moment dat de dansers de ruimte innemen, ligt het initiatief bij hen. Als de muzikant daar iets aan toevoegt, ligt het bij hem. Het is heel de tijd een pingpong tussen die twee partijen.

Je zet de beat tegenover de stilte. Hoe zie je dat?

De stilte bestaat niet zonder de beat en omgekeerd. De afwisseling tussen de twee bepaalt je tijdservaring en de sfeer van de voorstelling. De aanslag van een drum markeert het begin of einde van een tijdsverloop, maar de stilte daartussen heeft bijna meer potentie in zich, omdat die een enorme lading kan hebben: verwachting, onvoorspelbaarheid, bevrijding, ondraaglijke traagheid, spanning, enzovoort.

Voor mij is de voorstelling een spel tussen "het niets" en "iets". Tussen muziek en stilte. Tussen bewegen en stilstaan. Niet-zijn is een fantastische toestand om als danser vanuit te vertrekken. Een vorm van volle leegheid, die vaak onbenut wordt gelaten.

Voor mij is het ook heel belangrijk hoe de dansers met de muziek of de stilte omgaan. Gaan ze erin mee of juist niet? Die constante frictie geeft voor mij eindeloze mogelijkheden.

In welke zin?

Waar ik vooral naar op zoek ben, is de spanning tussen wat de drummer doet en wat de dansers doen. Als de muziek en de beweging te harmonieus samengaan, valt de spanning volledig dood. De muziek doet dan niets anders dan de actie bestendigen. De dunne lijn tussen "er is niks

aan het gebeuren" en "er is iets aan het gebeuren" verdwijnt dan compleet.

Het is misschien een belachelijke vergelijking, maar je krijgt dan de vakantie zoals hij beschreven staat in de folder. Een soort versuikerde realiteit. Zo'n vakantie verloopt waarschijnlijk heel harmonieus. Het ontbijt smaakt zoals je dacht dat het op de foto stond te smaken. Het zwembad voelt zoals je dacht dat het zou voelen. En ook de trip naar het stadje en je souvenirs zijn precies zoals je op de foto's... En wanneer je thuis komt, vraag je je af: "Ben ik nu op reis geweest of heb ik die folder nagespeeld?" (lacht)

Mensen doen zichzelf dat non-stop aan. Als ik dat verbindt aan de gebeurtenissen van de afgelopen dagen (de aanslagen in Brussel van 22/3/16, red), dan zijn mensen daar niet meer tegen gewapend. Ze denken: 'In welke folder staat hoe ik dit moet aankunnen?' Stop met die folders te lezen! Ik ben nu echt aan het doordraven, he?

Zijn mensen die authentieke beleving kwijt, volgens jou?

Dat is zeker niet voor iedereen zo. Maar een theatervoorstelling is bij uitstek een middel om dat even scherp te stellen. Ik vind dat wij, als makers en dansers en muzikanten, de verantwoordelijkheid hebben om een voorstelling als ervaring de moeite waard te maken.

Maar ik wil die verantwoordelijkheid ook omkeren. Ik heb zelf al voorstellingen gespeeld, waarin iemand op de eerste rij binnen de 30 seconden Facebook zat te checken. Dan denk ik: 'Jij maakt dit totaal irrelevant. We kunnen beter stoppen, want jij wil je oren en je ogen niet gebruiken.'

Is POPCORN een reactie tegen onze verslaving aan media?

Het is niet per se het uitgangspunt van deze voorstelling. Maar het is wel de leidraad om weg te blijven van dans als puur effect. POPCORN hoeft niet hip te zijn of snel geconsumeerd te worden of gedeeld te worden op Facebook. Daar zijn al zoveel kanalen voor. Een theaterervaring is nog altijd een redelijk ambachtelijke, analoge ervaring: je zit en kijkt naar andere mensen.

Voor sommige mensen — zowel kinderen als volwassenen — heeft de nood aan digitale informatie zo'n proporties aangenomen... Choreograaf Sidi Larbi Cherkaoui heeft onlangs een voorstelling gemaakt in China en hij vertelde me

nadien dat driekwart van de toeschouwers de voorstelling via het scherm van hun telefoon zat te bekijken. Pas wanneer ze echt geraakt werden, legden ze hun telefoon even aan de kant. Zo'n manier van kijken maakt het gegeven theater overbodig.

Het klinkt alsof je in deze tijd alle registers moet opentrekken om die pure ervaring nog binnen te laten komen.

Of... je moet het kijken juist tot zijn essentie herleiden. Ik zou allerlei trucs boven kunnen halen - projecties, sound effects, rook en kleuren - om tegemoet te komen aan een vorm van spektakel. Maar dan is dat spektakel het enige wat blijft hangen. Daar wil ik bij deze voorstelling niet mee bezig zijn.

Aan het begin van het proces ben je op zoek gegaan naar dans en percussie in verschillende culturen. Komt dat terug in de voorstelling?

Niet letterlijk. Mensen die hopen dat ze in POPCORN minstens 25 etnische stijlen gaan herkennen, gaan bedrogen uitkomen... Maar ik vond wel dat we het aan onszelf verplicht waren om al die stijlen en invalshoeken te laten passeren in onze onderzoeksfase. Als ik eerlijk ben, maken wij ons dan ook schuldig aan een halve dag YouTube kijken. Dan zitten wij ook maar te consumeren. Maar voor de dansers en de muzikant was het heel inspirerend om te zien hoe al die culturen met ritme omgaan. Voor de urban dansers was het bijvoorbeeld interessant om die traditionele oorlogsdansen te bekijken. Dan zie je opeens waar bepaalde bewegingen vandaan komen. Zet Beyoncé onder zo'n filmpje en geef die mensen andere kledij en je hebt een videoclip. Maar het is dus zeker niet onze bedoeling om folklore te presenteren. Soms gaat het om maar twee bewegingen.

Ben je ook op zoek gegaan naar een soort trance? Naar die overgave aan het ritme?

Ja, daar hebben we veel onderzoek naar gedaan. We hebben bijvoorbeeld de bewegingen van rocksterren bestudeerd. Niet Beyoncé of Lady Gaga, maar Mick Jagger of Iggy Pop. Je ziet wel dat de beat in hun lijf zit, maar ze zijn minder bezig met de manier waarop hun lijf beweegt. Ze hebben iets ontoerekeningsvatbaars. Iets beheksts.

Dansers zijn wezens die non-stop dingen moeten reproduceren. Elke danser heeft een grote portie ijdelijheid over hoe hij met zijn lijf omgaat: een comfortzone; een veilige zone. Dat is iets waar een choreograaf op kan bouwen, maar het is ook een beetje een saaie zone. Ik vind dat elke danser

minstens één keer in een voorstelling uit zijn comfortzone getrokken moet worden.

Er staat op de flyer dat je de beleving bij het publiek zo op de spits wil drijven, dat we misschien zelf in beweging komen. Mogen we mee komen dansen?

(twijfelt) Ik ben zelf geen fan van interactief theater. Als ik in een voorstelling zit waarin ik moet meedoen, ben ik meestal de eerste die naar toilet moet... Maar voor POPCORN heb ik er toch over zitten fantaseren. Ik heb al heel veel jeugdtheater gemaakt en de basishouding is altijd dat de jongeren of kinderen stil moeten zijn. Ze worden kort gehouden: zwijgen en stilzitten. Ik vond dat we dat eens moesten omkeren.

Maar we zijn er nog niet uit. Het is maar de vraag of de voorstelling echt een ingreep nodig heeft om zo iets in gang te zetten. Het zou het leukst zijn als er vanzelf iets gebeurt in de zaal. Dat is het geval als je bijvoorbeeld voor zes-, zeven-, achtjarigen speelt. Zet een beat op en die worden zot. Dan zie je al die hoofdjes op en neer gaan. Gewoon omdat die kleintjes zich niet kunnen inhouden. Kinderen hebben veel gevoel voor ambiance. Ik weet niet of ik hetzelfde kan bereiken bij jonge pubers.

Hoe is het om te werken bij FABULEUS?

Ik heb intussen voor bijna elk jeugdproductiehuis gewerkt — KOPERGIETERY, BRONKS, Studio Orka, HETPALEIS — en ik voel dat voor FABULEUS het medium dans het meest vanzelfsprekend is. Dat is voor mij superbelangrijk. In de beginjaren werkte ik bij FABULEUS altijd met grote groepen jongeren. Vanaf een bepaald moment kreeg ik er ook de kans om met professionele dansers te werken. Eerst voor *Blauwe Storm* en *ZOO doen ze de dingen* en nu dus voor POPCORN. Dat was een belangrijke evolutie voor mij. Op die manier kon ik andere facetten van het medium dans belichten. Bij jongeren heb ik de neiging om aan de slag te gaan met de bagage die de groep al heeft, om binnen de beperkte tijdsperiode van een repetitieperiode een zo straf mogelijke productie af te leveren. Met professionelen kan ik veel sneller grote stappen maken.

Er waren op de auditie dansers vanuit heel Europa. Is dat nieuw voor FABULEUS?

Ja, dat is nieuw. Professionele dansers vinden het evident om te reizen voor hun werk, maar het was toch straf om zoveel internationale belangstelling te krijgen voor een voorstelling voor jong publiek (10+). Misschien maakte de samenwerking met STUK voor sommige dansers het verschil? We hadden ook gewoon een toffe job in de

aanbieding. Met live muziek werken en de garantie om heel veel te spelen.

Er deden veel dansers met een urban achtergrond auditie. Gebeurt dat vaker?

Eigenlijk niet. Wanneer je dansaudities via de klassieke kanalen aankondigt, kom je niet zo gemakkelijk bij urban dansers terecht. Maar POPCORN hebben we veel breder gecommuniceerd. De nadruk lag op ritme en fysieke training. Er stond niet specifiek dat je hedendaagse technieken moest beheersen. En de oproep werd ook mee verspreid door verschillende mensen die vertrouwd zijn met de urban scene.

Het lijkt een trend in de podiumkunsten om met urban kunstenaars te werken. Vind jij dat ook?

Hedendaagse dans en urban dance blijven elk hun eigen circuit hebben. Echte urban dance gaat om battles en om de beste tricks. Het zijn meer evenementen. Een spanningsboog maken van een uur is niet per se iets wat urban dansers interesseert. Maar er is wel een wederzijdse interesse: vanuit de hedendaagse dans naar urban dans en omgekeerd. Het gaat bij allebei om het lijf; om de beheersing van bepaalde technieken.

Is het creatieve — de zoektocht naar een persoonlijke stijl — ook iets wat hen verbindt?

Zeker. Je voelt dat urban dansers de hele tijd aan het zoeken zijn naar nieuwe manieren van bewegen: nieuwe manieren om op hun hoofd te staan, bepaalde evenwichten, isolaties. En dat verbinden zij aan verschillende soorten ritmes en muziek: house, triphop, breakbeat... Voor een voorstelling als POPCORN is zo iets natuurlijk heel interessant.

Waarom wilde je POPCORN met alleen maar mannen maken?

In de eerste plaats omdat ik dat nog nooit gedaan heb. Het gegeven mannenclubje is eigenlijk iets dat me totaal vreemd is. Het heeft een eigen sfeer. Heel ongedwongen. Het is precies alsof de dag nooit begint (lacht). Voor mij lag er een evident verband tussen het thema van POPCORN en mannen. De voorstelling zou iets helemaal anders geworden zijn met vrouwen. Maar ik heb het gevoel dat ik dat aspect al benut heb in *Blauwe Storm*. Die productie was minder nadrukkelijk opgebouwd rond ritme, maar het aspect spanning opbouwen zat daar ook enorm in. Het grote verschil is dat de wereld van *Blauwe Storm* een bepaalde graad van fictie had. Dat is in POPCORN totaal niet het geval.

RANDI DE Vlieghe – EEN PORTRET

Door Filip Tielens

Randi De Vlieghe (°1974) is een van onze meest veelzijdige choreografen. Als een kameleon beweegt hij zich tussen het dans- en theatercircuit en creëert hij zowel voorstellingen voor kinderen, jongeren als volwassenen. In 2009 ontving hij de Cultuurprijs Jeugdtheater van de Vlaamse Gemeenschap.

Het parcours van deze naar Antwerpen uitgeweken West-Vlaming is onlosmakelijk verbonden met *fABULEUS*. Rond de eeuwwisseling maakte hij vier grote groepschoreografieën met jongeren bij dit Leuvense productiehuis, in 2008 gevolgd door *Gender Blender*. Wanneer hij met jonge, niet-professionele dansers werkt, vertrekt De Vlieghe vooral vanuit de bagage die zij zelf meebrengen. Tijd nemen om hun talenten te ontdekken, maar ook om met hen in de diepte te werken en voorbij uiterlijke kenmerken zoals muzieksmaak te gaan, is hierbij erg belangrijk.

In zijn theaterstukken gaat De Vlieghe meer anarchistisch te werk en probeert hij codes te doorbreken, terwijl hij in zijn dansproducties net meer de pure kracht van het medium dans opzoekt. Neem nu *Blauwe Storm* (2011), een geslaagde dansvoorstelling voor zesplussers. Een echt verhaal was er niet, maar wel een gevoelsmatige setting van drie meisjes die losbraken uit hun beklemmende schoolcontext en een hevige storm trotseerden (een metafoor voor hun herwonnen vrijheid). Het dansmateriaal in *Blauwe Storm* is gebaseerd op kleine *gestures* zoals jurkjes vastknopen of rebels je onderbroek tonen, maar dan gestript van iedere anekdotiek en geabstraheerd tot pure dans. *Blauwe Storm* bewees dat het kan om kinderen met weinig ervaring in het kijken naar hedendaagse dans een uur lang te boeien zonder verhaal, maar wel met voldoende prikkelende scènes.

Fragment Blauwe Storm: <https://vimeo.com/33308727>

Naast zijn dansprojecten bij *fABULEUS*, duikt Randi De Vlieghe ook geregeld op als acteur bij Studio Orka en als speler of maker bij BRONKS (Brussel), HETPALEIS (Antwerpen) en Kopergieterij (Gent). Bij elk van deze drie grote jeugdtheaterhuizen maakte hij voorstellingen en speelde hij mee in collectieve creaties met gelijkgestemde zielen, zoals de knotsgekke producties *Wawilwiedoen* (2009) met Ruth Beeckmans, Dominique Van Malder en Joris Hessels en *Het verdragen van Versailles* (2008) met kompanen Steven Beersmans en Natascha Pire. Samen met Pascale Platel maakte hij *Ola Pola Potloodgat* (2001), waarmee dit geestige duo de Grote Theaterfestivalprijs won. Eveneens hilarisch was *Solar City* (2009), waarvoor zelfs wielerbaan 't Kuipke in Gent werd afgehuurd als locatie.

Dat Randi De Vlieghe grootschalige en excentrieke producties durft maken, bewees hij in 2012 nog met *ZOO doen ze de dingen*. In deze instant hit voor zesplussers liet hij zijn ongebreidelde fantasie de vrije loop en creëerde hij wonderlijke beelden waarin de pracht en praal van het dierenrijk op scène werd gebracht. Niet enkel door beestjes uit te beelden, maar wel door de manier waarop dieren elkaar verleiden en intimideren toe te passen op mensen, zoals in dit filmpje te zien is.

Fragment ZOO doen ze de dingen: <https://vimeo.com/41546382>

Hoewel humor steeds erg belangrijk is, zijn de sterkste voorstellingen van Randi De Vlieghe nooit enkel “om te lachen”, maar is er steeds een wrange of melancholische ondertoon in

aanwezig. Eén van zijn meest recente succesvoorstellingen was *Voetbal op hoge hakken*, die hij samen met Jef Van gestel creëerde. Beide performers speelden vrijelijk met alle clichés die over mannen en vrouwen bestaan: van de stoere jongen die worstjes bakt op een barbecue tot het opgetutte meisje dat pront op een catwalk paradeert, en alles daartussenin. Dit thema verkende De Vlieghe eerder al in *Gender Blender* en zelfs ook in zijn solo *The Day Dolly Danced* (2005), een ode aan Dolly Parton.

Omwille van het morrelen aan genderstereotypes en de latent aanwezige homo-erotische spanning, had *Voetbal op hoge hakken* (2014) een zeldzaam provocatief effect op het van hormonen bulkende tienerpubliek in de zaal. Wanneer De Vlieghe en Van gestel na een uur vol zotte verkleedpartijen en bizarre acts uiteindelijk hun van Morrissey geleende statement “It’s so easy to laugh and hate/ It takes guts to be gentle and kind” met graffiti op de muur spoten, hadden ze de pubers in de zaal al helemaal ingepakt met hun inclusieve boodschap. Want homofobie, seksisme of andere vormen van uitsluiting zijn ook voor tieners erg herkenbaar. *Voetbal op hoge hakken* won in Nederland de VSCD Mimeprijs als beste fysieke, woordloze voorstelling van 2015. Ondanks deze erkenning blijkt het voor programmatoren en scholen niet zo evident om een productie met zo’n uitdagend thema te boeken.

Trailer Voetbal op hoge hakken: <https://vimeo.com/123717863>

De afgelopen jaren treedt Randi De Vlieghe ook geregeld op als coach voor producties van verwante artiesten die cross-overs tussen dans en theater onderzoeken, zoals Tuning People, Marieke Dermul of enkele jonge makers op het aan *fABULEUS* verbonden Vaartfestival in Leuven. Ondertussen richtte hij ook zijn eigen vzw Moldavië op, waardoor hij in de toekomst naast zijn projecten bij de verschillende jeugdtheatergezelschappen ook onafhankelijker te werk kan gaan.

COMPONEREN MET HANDEN EN VOETEN

Recensie van Wouter Hillaert in De Standaard (****)

‘Gij zult niet hypnotiseren’: het is een van de strengste ongeschreven regels in de hedendaagse podiumkunsten. Je publiek vol doen opgaan in een wervelende show, in een roes van louter lichaam, dat mag eigenlijk niet. Dat doet een fuif. Dat doet een sekte. Dat heet entertainment. Dans is anders. Dans zal de zaal tot inzicht wekken, niet blind onderdompelen.

In *Popcorn* van Fabuleus heeft choreograaf Randi De Vlieghe wel alles aan boord om juist die show te maken. Centraal decorstuk is een majestueus drumstel: de moeder van de mechanische roes. Daarachter staat Ephraïm Cielen, de vader ervan. Hij roert de trom bovendien over drie dansers die gepokt en gemazeld zijn in het entertainmentbedrijf.

Hun lijf is als vloeibare was, atletisch gekneed door circus, urban en breakdance. Jonas Garrido Verwerft, Javier Ojeda Hernández en Samuel Minguillón zijn drie gladde posterboys. Zij hypnotiseren al op zich, en niet alleen pubermeisjes.

Maar waar zet *Popcorn* op in? Op stilte, op ‘het spel tussen het niets en iets’. Bij aanvang hoest de drum als een luie klok, terwijl de dansers ze telkens weer stil zetten in plotse poses, op het randje van poseren.

De Vlieghe hakt zijn dans in schijfjes, als snapshots uit een film. Het heeft iets van een boysband die niet mag zingen, met alle kwetsbaarheid van dien. Gij zult niet hypnotiseren. Het levert de meest uitgepuurde dansvoorstelling op die De Vlieghe ooit heeft gemaakt, drijvend op een veelzijdige *battle* tussen dans en percussie. In de ene scène leidt Cielen de dans, als een manipulator zijn poppen. In de volgende componeren de dansers de muziek, louter met handen en voeten.

Soms ontploft het, zoals popcorn, maar smullen moet met mate, zowel in als uit de maat. Gij zult niet hypnotiseren.

Op den duur kunnen ook de regie en het spel het niet langer houden. *Popcorn* barst open in flitsende finesse, in pompende duo's en trio's, in een knappe solo waarin Verwerft zichzelf op knikkende benen steeds weer tegen het canvas werkt. Plots mag de videoclip wel, mag het feest uit de fles, mag alle kunde in de etalage. Zo blijken deze dansers ook nog aardige spelers, in een absurd verkleedpartijtje, de bekende *guilty pleasure* van De Vlieghe. *Popcorn* popt. Tot achterin de zaal.

Toch schenden de performers nergens de ongeschreven regels, dankzij hun vrijgeveige *smile* en hun knipoog naar de zaal. Zoveel subtiele relativering blijkt de beste sleutel tegen de zelfingenomenheid van zowel glad entertainment als al te serieuze dans. *Popcorn* trakteert gewoon op zichzelf. Verrassend lekker.

POPCORN POPT (ALS HET HAAR VAN DE DRUMMER GOED LIGT)

Recensie Els Van Steenberghe in Knack (****)

Hoe zou een 'gepopt' maïskorreltje zich gedragen als het een mensje was? Een vreemde vraag die alleen maar tot vreemd poppy en aanstekelijk danstheater kan leiden. Zeker als Randi De Vlieghe achter de regieknoppen zit. En Ephraïm Cielen de ijdele drummer / gitarist van dienst is...

The Play = Popcorn

Gezelschap = Fabuleus en Moldavië

In een zin = *Popcorn* is een aanstekelijk en indrukwekkend gedanste en gespeelde conversatie tussen vier ijdele kunstenaars die een feestje bouwen waar we nu en hier allemaal nood aan hebben.

Hoogtepunt = Ineens transformeert een van de dansers tot een lookalike van Prince en wandelt met een potje popcorn de vloer op. De scène is onnozel, charmant, een adempauze na wat kwam (en voor wat komen gaat) en is het equivalent van de onschuldige onnozelheden die je onder feestende vrienden uithaalt. Overdag zijn zulke onnozelheden niet grappig. 's Nachts zijn ze hilarisch en doen ze de vriendschap deugd.

Meer info: www.fabuleus.be

De scène oogt als een onconventionele kunstexpositie. Hoog boven de dansvloer hangen houten panelen. Net de achterkant van schilderijen of van isolatiemateriaal waarop telkens een brede strook met een (pastel)kleur beschilderd is door beeldend kunstenaar en scenograaf Jan De Brabander. Onder de achterkant van schilderijen zoomen we in op de achterkant van de vaak zo ernstige dansscène.

Popcorn toont dans die zich in de coulissen, op de straat maar nog te zelden op de scène laat zien. Ruwe dans waarin dansers uitfreaken, hun ijdele zelf tonen of die ijdelheid vol humor maskeren. En niet alleen de dansers zijn ijdeltuigen. Muzikanten weten hun ego ook danig in het juiste pak te hijsen. Met die elementen doken de prettig gestoorde choreograaf Randi De Vlieghe, muzikant Ephraïm Cielen en de steengoede dansers Javier Ojeda Hernández, Samuel Minguillón en Jonas Garrido Verwerft de repetitieruimte in. Om een voorstelling te maken die zich eigenlijk aan de achterzijde van het toneel zou kunnen afspelen. Het lijkt haast een voorstelling die dansers 'dansen' om zich op te warmen voor het ernstiger, meer doordachte en beredeneerde werk. Hier wordt die opwarming, met gulle geuten urban dance en breakdance opgetild tot 'the real stuff'. Aanvankelijk lijkt Cielen zijn dansers te manipuleren zoals een poppenspeler (die zijn activiteiten staakt als een haarlok niet op de juiste plaats ligt). Maar deze poppenspeler trekt niet aan de touwtjes. Hij drumt de zinderingen door het lijf van zijn 'poppen'. Ze bewegen even en stokken weer. Als houderige poppen die wachten tot de poppenspeler hen zijn ziel geeft. Van zodra die zinderingen heftiger worden, draaien de rollen om en is het Cielen die de dansers volgt. Ze jumpen en hijgen, ze zijgen neer en zuchten. Cielen slaat en streelt zijn drums. Als de dansers even uit het zadel vallen, zet Cielen zich pas écht in het zadel achter zijn percussie-instrumenten. Of hij wandelt met een wiegelend melodietje en dito gitaar de vloer op. Rust gaat over in jolijt en vice versa. Randi De Vlieghe toont zich hier meer dan ooit een choreograaf die de dans als een vibrerend portret van levensvreugde ziet. Dansen is plezier maken en tot het virtuoze

uiterste gaan, opgezweept door de live muziek, dat is de schaamteloos vrolijke baseline van deze voorstelling.

DELEN

Popcorn is een amusant kat- en muisspel waarbij dansers en muzikant elkaar uitdagen en het beste en meest spectaculaire uit elkaars lijf prutsen. De vier laten elkaar ontpoppen als, welja, een maïskorreltje. Eenmaal volledig ontpopt en een beetje zachtgaar, verovert de échte popcorngeur de zaal. Die geur is sinds deze voorstelling niet louter meer de geur die je aan een ontspannend bioscoopbezoek verbindt. Het is vanaf nu ook de geur van de achterkant van de wereld waar de virtuositeit van lijf en leden complexloos én met humor gevierd wordt.

Popcorn is een aanstekelijk en indrukwekkend gedanste en gespeelde conversatie tussen vier ijdele kunstenaars die een feestje bouwen waar we nu en hier allemaal nood aan hebben. Even samentroepen aan de achterkant van een wereld die in brand staat en dan met een stap vol veerkracht en joligheid die wereld opnieuw instappen en zien dat feesten ook brandjes kan blussen. Party time!

